

A Kúria dr. Rácz Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a Pongrácz és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Gálbory Gábor ügyvéd) által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony megszüntetése jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei alkalmazása iránt a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 9.M.428/2013. szám alatt megindított és másodfokon a Miskolci Törvényszék 1.Mf.21.269/2013/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2014. szeptember 10-én megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Miskolci Törvényszék 1.Mf.21.269/2013/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.M.428/2013/3. számú ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 80.000 (nyolcvanezer) forint és 21.600 (huszonegyezer-hatszáz) forint áfa együttes első- és másodfokú, továbbá felülvizsgálati eljárási költséget.

Az eljárási, fellebbezési eljárási, továbbá felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A közigazgatási és munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1991. március 1-jétől állt közalkalmazotti jogviszonyban az alperessel könyvtárosként. A 2010. októberi választások előtt L. községben a felperes házastársa volt a polgármester, majd ezt követően G. B. töltötte be e tisztséget, aki a munkáltatói jogkört is gyakorolta a felperes felett. A korábbi és az új polgármester között a választások során elmérgesedett a viszony. Az új polgármester egyik testületi ülésen amellet szavazott, hogy az önkormányzat tegyen feljelentést a felperes házastársával szemben, és ez alapján büntetőeljárás indult a volt polgármesterrel szemben hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények alapos gyanúja miatt. Bár a felperes foglalkoztatására teljes munkaidőben került sor, ténylegesen kedd

kivételével 8 órától 14 óráig végzett munkát, kedden nem dolgozott. Szükség esetén kérésre szombaton, illetve vasárnap is kinyitotta a könyvtár helyiséget. Az alperes több alkalommal felhívta a felperest arra, hogy teljes munkaidejét töltsse a munkahelyén munkával, ő azonban e kötelezettségének nem tett eleget. 2011. januárjában és februárjában a munkáltató több alkalommal ellenőrizte a felperes munkavégzését, őt azonban nem találta a munkahelyén. Ezt követően a polgármester fegyelmi eljárást indított a felperessel szemben arra hivatkozva, hogy az elmúlt időszakban többször engedély nélkül volt távol munkahelyéről, és távolmaradását nem igazolta. A lefolytatott fegyelmi eljárást követően a fegyelmi tanács 2011. április 5-én elbocsátás fegyelmi büntetéssel sújtotta őt. A határozatot sérelmezve a felperes keresetet nyújtott be, melyben vitatta, hogy megszegte munkaköri kötelezettségét, továbbá arra hivatkozott, hogy a munkáltató rendeltetésellenesen gyakorolta a jogát. Ezt azzal indokolta, hogy a polgármester és férje között személyes ellentét állt fenn, és retorzióként éltek vele szemben a jogviszonya megszüntetésével. Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy jogszerű döntést hozott a fegyelmi tanács.

A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.M.428/2013/3. számú ítéletével az alperes fegyelmi határozatát hatályon kívül helyezte, megállapította, hogy a munkáltató jogellenesen szüntette meg a felperes közalkalmazotti jogviszonyát, és kötelezte arra, hogy az eredeti munkakörében foglalkoztassa őt tovább. Megállapította, hogy a felperes keddi napokon önhatalmúlag nem végzett munkát, és a fegyelmi határozatban megjelölt ellenőrzések időpontjában nem volt a munkahelyén, így a terhére rótt fegyelmi vétséget elkövette, s azzal arányban állt a kiszabott elbocsátás fegyelmi büntetés. Érdemi döntése meghozatalakor a bíróság perdöntőnek tekintette azt a körülményt, hogy a felperes házastársa korábban a község polgármestere volt, és a régi és az új polgármester között személyes ellentét állt fenn. A tanúvallomásokot értékelve arra a következtetésre jutott, hogy a felperes házastársa és az alperesi polgármester közötti ellentét kihatott a felperessel szembeni fegyelmi határozat meghozatalára, az alperes rendeltetésellenesen, bosszúból gyakorolta az elbocsátás fegyelmi büntetés kiszabásához való jogát, és ez a közalkalmazotti jogviszonyban is alkalmazandó Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 4. §-ába ütközött.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Miskolci Törvényszék 1.Mf.21.269/2013/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a két elfogult tanú vallomását a bizonyítékok köréből kirekesztette. Nem találta megalapozottnak azt az alperesi állítást, hogy B. I. tanúvallomását azért nem lehetett bizonyítékként értékelni, mert a tanú a pályázatának elbírálása okán elfogult volt. Megállapította,

hogy bár a képviselő-testület határozott az előző polgármester feljelentése tárgyában, e körben, illetve a fegyelmi tanács eljárása során a polgármester véleménye meghatározó volt.

A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és a felperes keresetét utasítsa el, illetve szükség esetén az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára.

Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Kjt. 49. és 51. §-ait, az Ötv. 33. §-át, továbbá az Mt. 3. és 4. §-át, illetve a Pp. 206. §-át. Kifejtette, hogy az eljáró bíróságok megállapították, hogy a felperes elkövette a terhére rótt fegyelmi vétséget, és az alkalmazott elbocsátás fegyelmi büntetés ezzel arányban álló volt. A fegyelmi eljárás során a felperes nem kifogásolta azt, hogy a fegyelmi tanács elnöke az új polgármester, aki szerinte a férjével szemben ellenérzéssel viseltetett. A jóhiszeműség és tisztesség elvéből következően a felperesnek az eljárás megindításakor mindezt jeleznie kellett volna. Kifogásolta, hogy a bíróság olyan tanúvallomásokra alapította ítéletét, amelyekben a tanúk nem tényeket közöltek, hanem feltételezéseket, illetve hallomásból tudomására jutott adatokat. Megalapozatlannak tartotta a másodfokú ítélet azon megállapítását, mely szerint bár a polgármester nem egyedül döntött az előző polgármester elleni feljelentésről - arra a képviselő-testület határozata alapján került sor - neki, mint az önkormányzat első emberének a véleménye meghatározó volt mind a képviselő-testületben, mind a fegyelmi tanácsban. Utalt az önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 33. §-ára, mely szerint a képviselő-testület a polgármester felettes szerve, ennek megfelelően nem helytálló a jogerős ítélet azon megállapítása, mely szerint a polgármester irányította volna a képviselő-testület szavazását. A felperes fegyelmi ügyében a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 49.§ (1) bekezdése alapján háromtagú fegyelmi tanács határozott, döntését szótöbbséggel hozta meg, így nem valós a polgármester irányító szerepe e körben sem.

Utalt a bírói gyakorlatra, mely szerint az elfogultságot egy fegyelmi eljárásban az eset összes körülményeinek egybevetése alapján lehet megállapítani. Hivatkozott továbbá arra, hogy a felperes nem tett olyan határozott állítást, hogy a polgármester a fegyelmi tanácsra, illetve az önkormányzat többi tagjára ráhatott, erre vonatkozóan bizonyítási indítványa sem volt.

A rendeltetésellenes joggyakorlás körében arra hivatkozott, hogy a perbeli esetben nem egy formálisan jogszerű, ám tartalmában jogszerűtlen döntés született, amely mögött valamely hátsó szándék állt. Az adott esetben a közalkalmazotti jogviszonyból fakadó

kötelezettségét a közalkalmazott a munkáltató utasítása ellenére szándékosan, jogtalanul megtagadta. Az ilyen magatartás az egységes bírói gyakorlat szerint olyan jelentős mértékű kötelezettségszegés, amellyel a legsúlyosabb fegyelmi büntetés is arányban áll. A fegyelmi büntetés kiszabásánál a munkáltatónak nemcsak azt kellett figyelembe vennie, hogy az adott kötelezettségszegéssel arányos büntetést szabjon ki, hanem ügyelnie kellett arra is, hogy a büntetés alkalmas legyen arra, hogy a többi közalkalmazott számára példaértékű legyen, és a munkaszervezet hibátlan működését elősegítse.

Megállapítása szerint nem lehet elfogadni azt a magatartást, hogy amennyiben a munkavállaló azt érzi, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója és a hozzátartozója között konfliktushelyzet van, úgy ő a munkáltatói jogszerű utasítást több ízben, hosszabb időn keresztül megtagadhatja.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint megalapozott.

A fegyelmi jogkör gyakorlójának mérlegelési jogkörébe tartozik az arról való döntés, hogy a közalkalmazottal szemben az általa elkövetett vétség miatt fegyelmi eljárást indít, vagy más eszközt alkalmaz a felelősségre vonásra. Nem illeti meg a választás joga a fegyelmi jogkör gyakorlóját, és kötelező az eljárást megindítani a Kjt. 46. § (2) bekezdés a) pontja szerint a jelentős súlyú fegyelmi vétség elkövetésének alapos gyanúja esetén.

Az eljáró bíróságok azt állapították meg, hogy a felperes elkövette a terhére rótt fegyelmi vétséget, és ezzel arányban állt a legsúlyosabb elbocsátás fegyelmi büntetés kiszabása. Ennek megfelelően a felperes felett munkáltatói jogkört gyakorló polgármester nem mérlegelhette azt, hogy megindítja-e a felperessel szemben a fegyelmi eljárást vagy sem. A felperes által a másodfokú eljárásban nem volt vitatott az a megállapítás, mely szerint jelentős súlyú fegyelmi vétséget követett el azzal, hogy munkahelyét többszöri figyelmeztetés ellenére engedély nélkül elhagyta, és rendszeresen nem végzett munkát. Erre tekintettel a fegyelmi eljárás megindításával és büntetés kiszabásával kapcsolatban a rendeltetésellenes joggyakorlás fel sem merülhetett.

A felperes a fegyelmi eljárás során nem kifogásolta azt, hogy a polgármester elfogult vele szemben, és így indítványt sem tett arra, hogy az általa elfogultnak vélt polgármester helyett más személy legyen a fegyelmi tanács elnöke.

Helytállón hivatkozott az alperes felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az egységes bírósági gyakorlat szerint a fegyelmi eljárás megindítója tiszténél fogva vesz részt a fegyelmi tanácsban, mint annak elnöke. Önmagában abból a körülményből pedig, hogy a felperes házastársa és a fegyelmi tanács elnöke között rossz viszony volt, nem lehet arra következtetni, hogy a fegyelmi eljárás lefolytatása, illetve a határozat hozatala során rendeltetésellenes joggyakorlásra került sor.

Helytállón hivatkozott arra is az alperes felülvizsgálati kérelmében, hogy a büntetés kiszabása során a fegyelmi tanácsnak értékelnie kell az adott kötelezettségszegés súlyát, következményeit, a büntetés célját, és alkalmasnak kell lennie mind a speciális, mind a generális prevencióra.

A közalkalmazotti jogviszonyban is alkalmazandó a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 4. §-a értelmében tilos a rendeltetésellenes joggyakorlás. Ez különösen akkor valósul meg, ha az mások jogos érdekeinek csorbitására, érdekérvényesítési lehetőségeinek korlátozására, zaklatására, véleménynyilvánításának elfojtására irányul vagy ahhoz vezethet. Rendeltetésellenes joggyakorlás esetén tehát formális jogsértés nem állapítható meg, azaz a jog gyakorlása nem ütközik tételesen meghatározott tilalomba. Ugyanakkor, ha az adott jog gyakorlása nem annak rendeltetése érdekében történik, és ez a másik fél oldalán hátránnyal jár, rendeltetésellenesnek tekinthető.

Mindez az adott esetben nem állapítható meg. A felperes többszöri felhívás ellenére hosszabb időn keresztül a közalkalmazotti jogviszonyból eredő lényeges kötelezettségét vétkezen megszegte azzal, hogy a rendes munkaideje egy részét nem töltötte munkahelyén munkavégzéssel. Az emiatt alkalmazott munkáltatói intézkedés nem hátrány okozására irányult, hanem az alperesi munkaszervezet megfelelő működése érdekében tett jogszerű intézkedés volt, így az eljáró bíróságok jogsértően jutottak arra a következtetésre, hogy a munkáltató intézkedése a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe ütközött.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A pervesztes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles viselni az alperes elsőfokú, másodfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét.

Az eljárási, fellebbezési eljárási, illetve felülvizsgálati eljárási illetéket a felperest megillető munkavállalói költségkedvezményre figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.

§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. szeptember 10.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bíróvási tisztviselő